

Justisdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Saksbehandler: KSG
Vår ref.: 10/6783
Dato: 12.01.2011

Høringsuttalelse fra Helsedirektoratet - Forslag om innføring av etterforskningsplikt ved plutselig og uventet barnedød (201010554)

Helsedirektoratet viser til ovennevnte høring datert 21.10.2010.

Helsedirektoratet mener det er riktig og svært nødvendig at det nå arbeides målrettet og fokusert med å styrke barns rettssikkerhet i alle ledd, slik at man så tidlig som mulig kan nå ut til og hjelpe de barna som utsettes for omsorgssvikt.

Direktoratet støtter følgelig i all hovedsak forlaget til endringer i straffeprosessloven og påtaleinstruksen om innføring av en ubetinget etterforskningsplikt ved plutselig og uventet barnedød. Direktoratet anser forslaget som viktig både i forebyggende hensikt og for å kunne avdekke straffbare handlinger voldt mot mindreårige.

Direktoratet ønsker likevel å knytte noen kommentarer til forslaget.

For det første fremkommer det ikke av høringsnotatet om man ser for seg en evaluering av ordningen etter en gitt tid samt om ordningen vil gi rom for læring og kunnskapsbygging. Det er alltid et mål i de sakene hvor barn blir utsatt for omsorgssvikt at det gripes inn på et tidligst mulig tidspunkt og før svikten får fatale følger. Erfaringen man skaffer seg og kunnskapen som vil kunne utledes av den foreslåtte endringen er viktig for senere å kunne generere kunnskap om effektive forebyggende tiltak som man kan iverksette. Dette er en uttalt målsetting i forhold til ordningen med den frivillige dødsstedsundersøkelsen foretatt av helsevesenet. Helsedirektoratet etterspør en tilsvarende vurdering i fht forslaget til etterforskningsplikt.

Tidsfaktoren i forhold til når en etterforskning iverksettes er viktig. Etterforskningen må komme i gang og gjennomføres så raskt som mulig etter hendelsen. Det samme gjelder følgelig også tilbakemelding til foresatte/pårørende om utfallet av etterforskningen – særlig der saken henlegges fordi det ikke er mistanke om noe straffbart forhold.

Videre forutsetter Helsedirektoratet at politiet skaffer seg nødvendig og tilstrekkelig medisinskfaglig bistand i etterforskningen for lettere å kunne avdekke om det foreligger et straffbart forhold eller ikke.

Helsedirektoratet • Divisjon spesialisthelsetjenester

Avd. bioteknologi og helserett
Kari Steig, tlf.: 24 16 32 18

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01 • Org. nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Det fremkommer av høringsnotatet at ordningen forutsettes gjennomført parallelt og samtidig med ordningen med frivillig dødsstedsundersøkelse i regi av helsevesenet. Dette er et tilbud helsetjenesten plikter å tilby foresatte der barn under 3 år dør plutselig og uventet. Hovedformålet med denne dødsstedsundersøkelsen, er å fastsette dødsårsak. Ordningen organiseres i dag av Folkehelseinstituttet (FHI) som igjen har inngått en avtale med Rettsmedisinsk institutt om den praktiske gjennomføringen av prosjektet.

Som nevnt ovenfor, forutsetter Helsedirektoratet at politiet benytter nødvendig helsefaglig bistand i etterforskningen – men som et ledd i en etterforskning og ikke som helsehjelp. Slik bistand vil i mange tilfeller nettopp være rettsmedisinere. Helsedirektoratet anser det som viktig at det skilles mellom hva som er ordinær helsehjelp ytt av helsetjenesten og hva som er politietterforskning – særlig i de tilfeller hvor helsepersonell yter bistand i en politietterforskning.

Helsedirektoratet støtter forslaget om at det nettopp er politiet som foretar dødsstedsundersøkelser. Videre er Helsedirektoratet av den oppfatning at innføringen av den foreslåtte etterforskningsplikten, vil gjøre den frivillige dødsstedsundersøkelsen som tilbys av helsetjenesten overflødig. I denne forbindelse vises det også til FHIs retningslinjer om den frivillige dødsstedsundersøkelsen og at det der fremkommer at undersøkelsen forutsettes avsluttet dersom politietterforskning iverksettes.

Dersom man likevel skal gjennomføre et parallelt løp med både politietterforskning og en frivillig dødsstedsundersøkelse i regi av helsetjenesten, må rollefordelingen mellom disse to ordningene avklares tydelig. Departementet legger i høringsnotatet opp til et slikt parallelt løp, men fremhever samtidig at det bør utarbeides for eksempel en instruks i samarbeid mellom påtalemyndigheter og helemyndigheter hvor rollefordelingen søkes avklart. Dette er et forslag Helsedirektoratet både støtter og understreker viktigheten av at blir gjennomført dersom man ønsker å beholde det to-sporede systemet.

Departementet har bedt høringsinstansene særlig å uttale seg om hvorvidt foreldre skal få tilbakemelding eller ikke der saken blir henlagt fordi det ikke foreligger straffbare forhold. Dagens praksis i saker der barn er obdusert og hvor det ikke avdekkes mistenkelige forhold, er at dette blir meldt tilbake til sykehuset som i sin tur videreformidler dette til foreldrene. Dette for å minimere den psykiske belastningene for foreldrene.

Det er klart at foresatte/pårørende skal ha tilbakemelding på om saken er henlagt grunnet ikke straffbart forhold, spørsmålet er på hvilken måte. Helsedirektoratet er usikre på om politiet alltid skal gi tilbakemelding om at saken er henlagt fordi det ikke er avdekket et straffbart forhold eller ikke. Det som likevel synes klart, er at dersom politiet selv gir en slik tilbakemelding, bør denne formuleres mest mulig nøytralt og uten henvisning til strafferettslig og juridisk terminologi, gjerne med bistand fra helsepersonell. Samtidig må skrivet være så klart formulert at dette ikke skaper en unødvendig uro for foresatte/pårørende. Det kan videre vurderes individuelle løsninger hvor de foresatte/pårørende som ønsker en tilbakemelding om utfallet av saken får dette.

Konklusjon:

Ut over de ovenfor nevnte kommentarer, støtter Helsedirektoratet den foreslåtte endringen i straffeprosessloven og påtaleinstruksen.

Vennlig hilsen

Bjørn Guldvog e.f.
assisterende helsedirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Cecilie Daae
divisjonsdirektør